

ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(นายสฤษฏ์พงษ์ เกี่ยวข้อง กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” “การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” และเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “การจัดทำที่พักร่วมผู้พัฒนาชนบท” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

(๒) เพิ่มเติมการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตลอดจนการครอบครองที่ดินของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสำหรับเผยแพร่ต่อสาธารณชน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การโอนที่ดินที่ได้รับจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้ครอบคลุมทั้งการตกทอดทางมรดกและการโอนไปยังเกษตรกรอื่นซึ่งมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือสถาบันเกษตรกร หรือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๙)

เหตุผล

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน มีบทบัญญัติบางประการที่ทำให้เกษตรกรถูกจำกัดสิทธิในการนำที่ดินที่ได้รับจัดสรรจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไปจัดทำที่พักร่วมผู้พัฒนาชนบทและไม่สามารถโอนที่ดินไปยังเกษตรกรอื่นซึ่งมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้เนื่องจากการกำหนดให้ที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสามารถตกทอดโดยทางมรดกหรือเป็นการโอนไปยังสถาบันเกษตรกรหรือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเท่านั้น นอกจากนี้ ปัจจุบันยังขาดการจัดทำฐานข้อมูลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายเกี่ยวกับที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดินที่ถูกจัดสรรเป็นที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตลอดจนเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการและการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนเกี่ยวกับที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เป็นไปโดยโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการหารายได้ของเกษตรกรจากการจัดทำที่พักร่วมผู้พัฒนาชนบทให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

47.2

ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ การจัดทำที่พักสัมปสัฒนธรรมชนบท และกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “การจัดทำที่พักสัมผัสนักพัฒนาธรรมชนบท” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

“การจัดทำที่พักสัมผัสนวัฒนธรรมชนบท” หมายความว่า การจัดทำบ้านพักที่อยู่ในชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างการท่องเที่ยวในชนบทหรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยที่พักดังกล่าวตั้งอยู่ท่ามกลาง ธรรมชาติ ใกล้ชิดกับวิถีชีวิตชุมชนและวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๑) และ (๘) ของมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) จัดหาที่ดินของรัฐเพื่อนำมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และจัดทำฐานข้อมูลการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสำหรับเผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๘) กำหนดระเบียบการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินและปฏิบัติตามแผนการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตเกษตรกรรม ตลอดจนจัดทำฐานข้อมูลการครอบครองที่ดินของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสำหรับเผยแพร่ต่อสาธารณชน”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๙ ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสามารถตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังเกษตรกรอื่นซึ่งมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

.....

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ...)
พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน มีบทบัญญัติบางประการที่ทำให้เกษตรกรถูกจำกัดสิทธิในการนำที่ดินที่ได้รับจัดสรรจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไปจัดทำที่พักสัมผัสนวนกรรมชนบทและไม่สามารถโอนที่ดินไปยังเกษตรกรอื่นซึ่งมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้เนื่องจากการกำหนดให้ที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสามารถตกทอดโดยทางมรดกหรือเป็นการโอนไปยังสถาบันเกษตรกรหรือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเท่านั้น นอกจากนี้ ปัจจุบันยังขาดการจัดทำฐานข้อมูลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายเกี่ยวกับที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดินที่ถูกจัดสรรเป็นที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตลอดจนเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการและการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนเกี่ยวกับที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เป็นไปโดยโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการหารายได้ของเกษตรกรจากการจัดทำที่พักสัมผัสนวนกรรมชนบทให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” (ร่างมาตรา ๓)

๒.๓ เพิ่มบทนิยามคำว่า “การจัดทำที่พักสัมผัสนวนกรรมชนบท” (ร่างมาตรา ๔)

๒.๔ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตลอดจนการครอบครองที่ดินของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสำหรับเผยแพร่ต่อสาธารณชน (ร่างมาตรา ๕)

๒.๕ แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การโอนที่ดินที่ได้รับจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้ครอบคลุมทั้งการตกทอดทางมรดกและการโอนไปยังเกษตรกรอื่นซึ่งมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือสถาบันเกษตรกร หรือ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ร่างมาตรา ๖)